

POLGÁRDI VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALA

Polgárdi, Batthyány u. 132.

Tel. /Fax.: 22/576-230

email: onkormanyzat@polgardi.hu

Az előterjesztés tárgya: Beszámoló Polgárdi Város Gyámhivatal 2006. évben végzett munkájáról.

Az előterjesztést készítette: Dr. Pahola Tünde aljegyző

Szakbizottság tárgyalta: 2007. április 17.

Szakbizottság megnevezése: Szociális és Egészségügyi Bizottság

Az előterjesztés a következő jogszabályokon alapul:

1990. évi LXXV. Tv. A helyi önkormányzatokról.

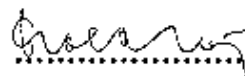
1952. évi IV. Tv. Családjogról.

149/1997. Korm. rend. A gyermekvédelmi tevékenységről.

1997. évi XXXI. Tv. A gyermekvédelemről.

Az előterjesztést törvényességi szempontból ellenőrizte:

.....
jegyző/aljegyző

Tárgy: Tájékoztató a Polgárdi Városi Gyámhivatal 2006. évben végzett munkájáról

Előadó: Demus Sándor gyámhivatal vezető

I. A gyámhivatal szerepe a közigazgatás modernizációjában

A modern, európai színvonalú közigazgatás megteremtésében elsősorban a gyámhivatalokra vár az a feladat, hogy az egyre növekvő és kieleződő családi problémák kezelése során megteremtsék a gyermek érdekét mindenekelőtt szem előtt tartó, humánus és hatékony gyámügyi ügyintézés. A növekvő családi problémák kezelését, a gyermekek mindenekelőtt álló jogainak biztosítását és védelmét.

A Polgárdi Városi Gyámhivatal illetékességi területéhez Polgárdi városon kívül Füle, Kisláng, Kőszárhegy, Mátyásdomb, Mezőszentgyörgy községek tartoznak.

1. személyi és tárgyi feltételek

A gyámhatósági ügyeket két függetlenített ügyintéző és egy függetlenített gyámügyi vezető látja el. Az ügyintézők között a feladatmegosztás települések szerint történik. Ezen településeken lakó állampolgárok tekintetében valamennyi városi gyámhivatali feladat - és hatáskörbe tartozó gyámhatósági feladatot ellátnak. A gyámhivatalhoz érkező és onnét küldött iratok iktatását a gyámhivatal munkatársai végzik, illetve a számítógép-kezelési, gépelési feladatokat is ők látják el.

A jogszabályok ismeretéhez és alkalmazásához szükséges közlönyök, szakkönyvek biztosítják az ügyintézés naprakészültségét.

A munkavégzéshez egy közös iroda áll rendelkezésre, ez nem teszi lehetővé, hogy a személyes jellegű ügyeket az ügyfelek kizárólag az illetékes szakember előtt intézzék.

2. Feladatai és ügyiratforgalma

A gyermeki jogokat deklaráló jogszabályok gyakorlati hatályosulásában alapvető szerepe a gyámügyi ügyintézőnek van. Végrehajtó szervként eljár a jogszabályi rendelkezések alapján, közvetíti az állami akaratot a társadalom egyes tagjai felé. A jogszabályban ráruházott hatáskörében az ügyintéző szembesül az ügyféllel, ami a gyámügyek jellegéből fakadóan igen nehéz feladat. Nagyfokú empátiakészséget, alapos felkészültséget, rendkívüli türelmet igényel.

Ügyiratforgalom az elmúlt évben

		2006. évi adat	
<u>Megnevezés</u>			<u>Határozatok száma</u>
<u>Iktatott gyámhatóság</u>	<u>alapszám</u>	544	
	<u>alszám</u>	5048	
<u>ügyiratok</u>	<u>Összesen</u>	<u>5592</u>	<u>1858</u>

Az 1858 határozat közül államigazgatási úton megtámadott nem volt.

4.2. Családba fogadás

Gyermekük családba fogadását a szülők akkor kérelmezhetik, ha egészségi állapotuk, hosszabb távollétük, vagy egyéb ok miatt, átmenetileg nem tudják ellátni a gyermek felügyeletét. A gyámhivatal hozzájárulása szükséges a családba fogadáshoz. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy a gyermek érdekét szolgálja-e más családnál történő elhelyezése. Az intézmény bevált a gyakorlatban, messzemenően érvényesíti a gyermeki jogokat, hiszen a gyermek családban nevelkedik, nem kell intézeti elhelyezéséről gondoskodni.

Megnevezés	2006. évi adat
Családba fogadott kiskorúak száma	7
Elutasított kérelmek	-

Kőszárhegyi érintett: 1 gyermek

Polgárdi érintett: 2 gyermek

Általános gyakorlat az, hogy a családba fogadó gyám a nagyszülő lesz, ritkábban testvér, vagy más közeli hozzátartozó. A családba fogadó szülő jogosult a családi pótlék felvételére, ill. mivel ebben az esetben is szünetel a szülők szülői felügyeleti joga, fordulhatnak gyermektartásdíj megállapítása ügyében a bíróság felé.

A családba fogadást úgy mint az átmeneti nevelést, évente felülvizsgálja a gyámhivatal, ezt követően dönt a megszüntetése vagy további fenntartása mellett.

4.3. Átmeneti elhelyezés

A családba fogadás intézménye nem jelenthet megoldást abban az esetben, ha nincs olyan hozzátartozó, rokon, aki a gyermek gondozását vállalni tudja, vagy arra alkalmas.

A gyermek családi környezetéből való kiemlése a szülő beleegyezése nélkül történik, amennyiben a szülő maga, vagy környezete súlyos mértékben veszélyezteti a kiskorú fejlődését.

Azonnali intézkedést kívánó helyzetben ideiglenes hatályú elhelyezéssel, a továbbiakban pedig nevelésbe vétellel védi a jog a gyermeket saját családi környezetétől.

4.3.1. Ideiglenes hatályú elhelyezés

A felügyelet nélkül maradt vagy családi környezetében súlyosan veszélyeztetett gyermek azonnali elhelyezésének szükségessége esetén a jegyző, a gyámhivatal, a bíróság, a rendőrség, az ügyészség vagy a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága a gyermeket ideiglenesen elhelyezi megfelelő személynél vagy gyermekotthonban. Bármely beutaló szerv intézkedik a gyámhivatalt haladéktalanul értesítenie kell, mert a továbbiakban a gyámhivatal dönt a gyermek sorsáról.

A jogszabály több szerv jogkörébe utalja az intézkedés lehetőségét, a gyakorlatban azonban a jegyző látja el ezt a gyámügyi feladatot. A jelzés a gyermek környezetéből, pl. szomszéd, védőnő, pedagógus vagy gyermekorvos részéről a jegyzőhöz jut el legelőször, neki kell döntenie. Ez a döntés igen felelősségteljes. A súlyos veszélyeztetettség szubjektív fogalom.

nincs konkrét jogszabályi meghatározása. A gyermek érdeke elsősorban a családban való nevelkedés, nem lehet elhamarkodottan, megalapozatlanul kiemelni onnan. Az intézkedés elmulasztása azonban tragédiába torkolhat. Az összes körülmény gondos mérlegelésével kell a jegyzőnek meghoznia döntését.

	2006. évi adat
Ideiglenes hatályú elhelyezések száma	5

Az 5 elhelyezésből a gyámhivatal egyet, a település jegyzői négyet rendeltek el.

Kőszárhegyi érintett: 4 gyermek

Polgárdi érintett: 1 gyermek

Mezőszentgyörgyi: 3 gyermek

Kislángi: 3 gyermek

4.3.2. Nevelésbe vétel

Az ideiglenes elhelyezést követően a gyámhivatal dönt a gyermek sorsáról. A döntést egy alapos vizsgálatnak, bizonyítási eljárásnak kell megelőznie. Ez alapján a gyámhivatal a gyermeket visszaadhatja a családi környezetbe, elhelyezheti más, gondozásra alkalmas személynél vagy dönthet a gyermek nevelésbe vétele mellett. Ebben az eljárásban már alaposabb körülményfeltárás előzi meg e döntést, mint az ideiglenes elhelyezés esetében. Több információ áll rendelkezésre, és szakemberek javaslatai segíthetik a megalapozott határozathozatalt.

Mégsem könnyű feladat meghatározni egy ember sorsát. A legszűkebb körű tényfeltárás mellett is sok esetben nehezen eldönthető kérdés, hogy mi szolgálja leginkább a gyermek érdekét.

Súlyos kérdések ezek, amelyekkel a gyámügyi ügyintézőnek naponta szembe kell néznie. A döntéshozatal rendkívül felkészült és lelkiismeretes ügyintézői munkát kíván.

Amennyiben a gyámhivatal a nevelésbe vétel mellett dönt átmeneti vagy tartós nevelésbe veszi a gyermeket. Az átmeneti nevelésbe vétel feltételezi, hogy a gyermek a szülők életvitelében, körülményeiben beállt javulás után visszakerülhet a családba. A gyámhivatal az átmeneti nevelésbe vett gyermek és szülő kapcsolatát folyamatosan figyelemmel kíséri.

A 11 ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek közül (és előző évről áthozottal együtt) heten átmeneti nevelésbe kerültek, négy gyermek visszakerült a családjába, egy gyermek – az anya lemondó nyilatkozatát követően – örökbefogadtak.

Nevelésbe vételek adatai:

Megnevezés	2006. évi adat
<u>Átmeneti nevelés</u>	
- December 31-én nyilvántartott átmeneti nevelt	22
- 2006-ben átmeneti nevelésbe vett gyermekek száma	10
<u>Tartós nevelés</u>	
- December 31-én nyilvántartott tartós nevelt	7
- 2006-ben tartós nevelésbe vett gyermekek száma	0

22 átmeneti nevelésbe vett gyermek közül:

- Fülel: 1 fő
  - Kőszárhegyi: 1 fő
  - Kislángi: 9 fő
  - Meczószentgyörgyi: 7 fő
  - Polgárdi: 4 fő
- Mátyásdombi nincsen

7 tartós nevelésbe vett gyermekek közül:

- Kőszárhegyi: 1 fő
- Meczószentgyörgyi: 3
- Polgárdi: 3 fő

A tartós nevelésbe vett gyermeknek nincs szülői felügyeleti jogait gyakorló szülője, mert a szülő erről lemondott vagy azt a bíróság megszüntette, esetleg a szülők halála folytán. Ezek a gyerekek örökbe adhatóak.

5. Örökbefogadás

Az örökbefogadás intézménye biztosítja azoknak a gyermeknek a védelmét, akiknek a szülei nem élnek, vagy akiket a szülei megfelelően nevelni nem képesek. Alapvető célja, hogy a magára maradt gyermekek is megfelelő családi környezetben nevelkedhessenek.

Fontosságára tekintettel kiemelkedő szerepet kapott a gyámügyi igazgatás reformjában. Lényeges változtatásokkal kísérelte meg a jogalkotó hatékonyabbá tenni az eljárást. Így pl. a soronkívüliség biztosítása, az országos nyilvántartás bevezetése. Az örökbefogadás előtti eljárás pedig az örökbe fogadni szándékozó személyek alkalmasságának garantálását szolgálja. Az alapos pszichológiai szakvizsgálat és előkészítő tanfolyam hasznos segítséget nyújt a gyámhatóságnak az örökbefogadás engedélyezésének eldöntéséhez. A gyakorlatban sok támadás érte a tanfolyamvégzés kötelezettségét, mondván, hogy a vérszerinti szülőt sem készítik fel tanfolyamon a gyermeknevelésre. Ez igaz, de az örökbefogadás esetén hatóság dönt a gyermek sorsáról. Döntésének megalapozottnak kell lennie minden szempontból. Az örökbefogadást engedélyező gyámhatóság felelős azért, hogy az örökbefogadott testi, lelki, értelmi fejlődése messzemenőkéig biztosított legyen.

Az örökbefogadások száma viszonylag alacsony. Ennek fő oka, hogy az örökbe fogadható gyermekek kora, neme, egészségi állapota nem mindig találkozik az örökbe fogadni szándékozó személyek elvárásaival.

Az elmúlt évi adatok:

Megnevezés	2006. évi adat
Engedélyezett örökbefogadások száma	1
Örökbe fogadhatónak nyilvánított kiskorúak száma	-
Örökbefogadásra alkalmasnak nyilvánított szülők száma	2
Alkalmasnak nyilvánítás iránti kérelem elutasítása	-

Örökbefogadásra váró mátyásdombi érintett 2 szülő

Ha a szülő önhibáján kívül semmilyen kapcsolatot nem tart és életvitelén, körülményein az átmeneti nevelés megszüntetése érdekében nem változtat, a gyámhivatal a gyermekvédelmi

szakszolgálat, vagy a gyermek gyámjának kezdeményezésére, továbbá hivatalból örökbe fogadhatónak nyilvánítja a gyermeket. Örökbe fogadhatónak nyilvánított nevelésbe vett gyermek elmúlt évben nem volt.

6. Utógondozás, utógondozói ellátás

Az örökbe nem fogadott, nevelésbe vett gyermekek nagykorúságuk eléréskor családi háttér nélkül kezdik meg felnőtt-életüket. Az utógondozás bevezetésével ezt a problémát kísérli meg orvosolni a jogalkotó.

Az átmeneti vagy tartós nevelés megszűnése vagy megszüntetése esetén a gyámhivatal legalább 1 évig elrendeli a gyermek, illetve – kérelmére - a fiatal felnőtt utógondozását, melynek keretében elősegíti a fiatal felnőtt önálló életének megkezdését.

A lakóotthonoknak igen nagy szerepük van az utógondozói ellátás biztosításában, a fiataloknak nem kell azonnal lakhatási gondjait is megoldania, tanulmányait tovább folytathatja.

Utógondozás elrendelésére 2006-ban 5 esetben került sor, megszüntetésre pedig 4 esetben. Utógondozói ellátás elrendelésére nem került sor. Utógondozói ellátásban jelenleg 4 fiatal részesül.

7. Gyámság alatt állók

Megnevezés	2006. évi adatok
Gyámság alatt álló kiskorúak száma	51
Családba fogadott kiskorúak száma	7
Átmeneti v. tartós nevelésben lévő	29
Harmadik személynél elhelyezettek	15

Az utóbbiaknál az árván maradt, vagy a bíróság által megszüntetett szülői felügyeleti jog miatt rendel a gyámhivatal gyámot.

Polgárdi érintett: 5 gyermek

Mátyásdomb érintett: 1 gyermek

A többiek mezőszentgyörgyi és kislángi gyermekek.

8. A pénzügyi és természetbeni ellátásokon és a gyermekvédelmi gondoskodáson túl a gyámhatóság feladatkörébe tartozik még: **a családi jogállás rendezése, a kiskorúak házasságkötésének engedélyezése, a szülői ház elhagyásának**

Megnevezés	2006. évi adat
Családi jogállás rendezése	20
Ebből: apai elismerés	11
apaság megállapítása iránti perek	1
képzelt apa megállapítás	-
Apaság vélcímének megdöntése	2

Kiskorú házasságkötésének - engedélyezése	-
- elutasítása	-
Szülői ház elhagyása	1

9. Szülői felügyelet és kapcsolattartás

Ha a szülői felügyeletet együttesen gyakorló szülők a szülői felügyelet körébe tartozó kérdésekben nem tudnak megegyezésre jutni, a gyámhivatal döntését bármelyik szülő kérheti. Amennyiben a különélő szülők megállapodnak abban, hogy a jövőre nézve a szülői felügyeletet egyikőjük gyakorolja, a gyámhivatal – kérésükre - jegyzőkönyvben rögzíti. Szülői felügyeleti jog gyakorlásával kapcsolatosan 3 egyezség született.

A gyámügyi igazgatás egyik kényes területe a kapcsolattartási ügyek intézése: a kapcsolattartási jog korlátozása, szüneteltetése vagy megvonása, ill. újraszabályozása, továbbá végrehajtása. Itt sem az ügyszám mutatja a feladat súlyát, egy iktatószám több-kilós aktát takarhat, sok-sok jegyzőkönyvvel, beszerzett iratokkal, határozatokkal, végrehajtási ügyiratokkal.

A szülők sok esetben a gyermeküket használják fel az egymás elleni bosszúhadjáratra, nem ismerve fel azt a szomorú tényt, hogy a gyermek lesz a vesztese.

A családi háború csitítása, a gyermek érdekét szolgáló döntés meghozatala és betartatása a szakmai felkészültségen túl nagyfokú empátia-készséget is igényel az ügyintézőtől.

Új eljárásként került bevezetésre a közvetítői eljárás, a mediáció alkalmazása a törvénykezési gyakorlatban. A gyámhatóságok munkájában mind a kapcsolattartás, mind a gyermekelhelyezés terén nagy segítséget jelenthet ez az intézmény.

Megnevezés	2006. évi adatok
<i>Kezdeményezett kapcsolattartási ügye a tárgyévben</i>	7
Jogerősen befejezett ügyek	7
Költségviselésre kötelező határozat	-
Bíróság által szabályozott kapcsolattartásnál alkalmazott végrehajtási cselekmény száma	-

A fenti jogerősen befejezett ügyekben egyezséggel befejezett ügyek száma 3, nevelésbe vett gyermekek ügyeinek száma 4 volt.

Az előzőekben ismertetett sokrétű feladat mellett a gyámhatóság intézi a gyámsági, gondnoksági ügyeket, a gyámoltak, gondnokoltak vagyoni ügyeit.

10. A gyermek vagyoni érdekvédelme

A szülő (törvényes képviselő) vagyonkezelő jogát – a Családjogi (Csjt) 80.§-ának (1) bekezdésében és a 82. §-ának (2) bekezdésében, valamint a Gyer. 25.§-ban - meghatározott rendelkezéseknek megfelelően korlátozni kell. A gyámhivatal közreműködik a

kiskorúak/gondokoltak ingó és ingatlanvagyonával és vagyonértékű jogával kapcsolatos ügyekben.

A kiskorú ingatlan tulajdonával -- eladással, megterheléssel, stb - kapcsolatos ügyek száma évente változó, 2006 évben 12 jóváhagyott kérelem volt. 164 kiskorú ingó- és ingatlan tulajdonost tartunk nyilván, a betétállomány (értékpapír) összege pedig közel 24 Millió forint.

II. A gyámhivatalokkal szembeni elvárások

A gyámhivatal és a polgári családsegítő és gyermekjóléti központ között jó és szoros munkakapcsolat alakult ki. A hivatal gyakran kéri fel a szolgáltatást környezettanulmány (helyzetértékelés) elkészítésére. A gyermekvédelmi eljárásról szóló kormányrendelet fel is hatalmazza erre a gyámhivatalt. Rendszeres és korrekt a kapcsolat a jegyzői hatáskörű gyámügyi ügyintézővel is.

A gyámhatóság munkáját jól tükrözi a fenti feladatok összetettsége, sokrétűsége és bonyolultsága. Ezeken a fontos ügyeken kívül számos területen adódik még gyámügyi munka, (mint pl. a gyermek nevének meghatározása, külföldre távozása, életpálya kijelölése, a szülői ház elhagyása, vagy szülői felügyeleti jogkör kérdése, vagy feljelentés gyermek bántalmazásért, továbbá különböző perindítási jogosultsággal élhet). A hivatal munkájának a 80%-át a gondnoksági ügyekkel kapcsolatos feladatok ölelik fel, amelyre jelen beszámoló nem tér ki. A 284 gondnokság alatt álló személy közül, 193 főnek a törvényes képviselőt, vagyonkezelését 6 hivatásos gondnok látja el.

Az emberközpontú, ügyfélcentrikus közigazgatás megteremtésében nagy feladat hárul a gyámhivatalokra.

A gyámügyi igazgatásban kell annak a társadalmi csoportnak az érdekeit messzemenőig érvényesíteni, érdekvédelmét ellátni, amely önmaga erre nem képes, kiszolgáltatott és védtelen, azaz a gyermekekét.

A magasán képzett munkavégzés, a törvényes jogalkalmazás a gyermekek ügyeinek soron kívüli, azonnali intézése, a gyermeki jogok mindenek feletti érvényesítése akkor várható el a gyámügyi igazgatásban, ha a gyámhivatalok működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek adottak. Ennek biztosítása a helyi önkormányzatok feladata.

Polgári Város Önkormányzata eleget tesz a kötelezettségének. Az egyre növekvő követelmények és elvárások azonban nemcsak a folyamatos működtetést igénylik, hanem folyamatos fejlesztést is.

Önkormányzati érdek, hogy magas színvonalon működtetett gyámhivatal álljon a lakosság szolgálatára, amely megfelel a nemzetközi és hazai jogszabályi követelményeinek és a mai kor elvárásainak.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet a beszámoló elfogadására.

Polgári, 2007. március 21.

Demus Sándor
gyámhivatal vezető